

Taula rodona

Recopilació de Francesc Cutchet i Domènech

QUADERN

J

ABRIL-1978

Al caliu d'una llar de foc, al voltant d'una taula (rodona, naturalment), vàrem aplegar-nos uns contertulians per parlar de Quadern. Mig història, mig reflexió, anà desenvolupant-se una conversa que tot seguit reproduïm el més fidelment que s'ha pogut, amb els seus pros i contres, però amb un únic objectiu: la pervivència i progrés d'una revista cultural, que nasqué de l'afany d'un home i que engrescà a tot aquell que creia en un mitjà coherent de divulgació de la cultura.

Quadern, nascuda a l'ombra del campanar, va reunir en aquesta conversa al seu fundador, a gent d'anys d'experiència dins la revista i a nousvinguts, els seus noms: Joan Cuscó i Aymamí, Jordi Roca i Tubau, Ricard Calvo i Duran, Josep Martínez Vinaroz i Francesc Cutchet i Domènech. Mentrestant Emili Hierro, llapis en mà, anava fent de les seves (com podeu observar).

No calia portar cap guió preparat, en converses com aquesta una pregunta genera una o més respostes i a partir d'aquí l'encadenament esdevé quasi imparable. Vegeu si no. Francesc Cutchet: Sr. Cuscó, la idea de Quadern va sorgir per omplir un buit cultural a la nostra ciutat?

“...Quadern, també en certa manera va venir a omplir un buit que havia a la ciutat.”

Joan Cuscó: Bé, hem de creure que ha intentat omplir un buit. Recordem aquesta frase estereotipada que diu que quan surt de bell nou qualsevol publicació, surt amb la sana pretensió que ve a omplir un buit, perquè en aquest país nostre, malauradament, de buits, n'hi ha massa i aleshores, quan naixé Quadern, també en certa manera va venir a omplir un buit que havia a la ciutat. Fins on? En quina mida l'haurà po-

gut omplir? No s'ha fet mai una valoració estadística de tots els possibles lectors perquè cadascun digués la seva, per poder-ho mesurar, així que es fa bastant difícil calibrar fins a quin punt la intenció de Quadern s'ha pogut assolir. Evidentment, avui dia, no és que s'hagi omplert totalment, ni de bon tros, però crec que, això sí, fa unes funcions de les quals la ciutat estava mancada.

F.C.: La revista Quadern pretén arribar a tota la societat o a un determinat sector social?

J.C.: L'ambició, malgrat que és gran, àmplia, i voldria també ser profunda, fa desitjar tenir una extensió la més gran possible. Es fa difícil en una ciutat on hi ha tants nivells i tants estrats socials i culturals, poder arribar a tots aquests nivells. És difícil per a qualsevol publicació, amb aquesta pretensió, aconseguir a tothom. No negaré que Quadern arriba més a un determinat tipus cultural, això és obvi, perquè en un país en què hi ha tanta mancança de lectors, on hi ha tan poca afecció a llegir, torno a repetir que es fa bastant difícil saber a on s'arriba.

F.C.: Si es pretén abraçar la màxima capa social possible, per què en aquesta revista, que la trobem oberta, no hi ha representades totes les inquietuds culturals?. A tall d'exemple, hi ha una cultura, eminentment jove, que no s'hi veu reflectida, sense oblidar el Quacòmic, però hi ha un ventall força més ampli d'oferta cultural per a la juvenut que no té ressò a les pàgines de la revista. És perquè Quadern vol ser el garant d'uns valors culturals tradicionals?

Ricard Calvo: Voldria fer un incís. Quan amb Joan Cuscó vàrem començar a parlar d'incloure un apartat de "còmic" a Quadern, jo no veia massa clar el perquè s'havia de fer una revista separada, ja que jo pretenia que tot estés englobat, però el temps ha donat la raó a aquesta separata, puix hi ha gent

que l'únic que li interessa és el Quacòmnic.

(Alerta, arriba un aromàtic cafè, que a aquesta hora de la nit, en la què fem la trobada, ens ajudarà a mantenir-nos desperts, ja que aquesta tertúlia sembla anar per llarg).

Jordi Roca: Reprement la primera pregunta sobre si Quadern omplia un buit en la divulgació cultural a la ciutat, jo diria que em sembla que d'alguna manera sí que l'omple perquè, per exemple, jo per què col·laboro amb Quadern des de gairebé l'inici? Doncs perquè em pensava que arribada la "normalitat", Sabadell produiria una revista d'arts i lletres que ompliria aquell buit que hi havia. Recordo la temptativa del T.S., d'on vaig formar-hi part en el grup inicial, però malauradament no va prosperar, i jo, conscient que una iniciativa d'aquesta mena era necessària, vaig voler col·laborar amb Quadern, i així ho vinc fent, perquè la metamorfosi que ha observat aquesta revista demostra que no vaig equivocar-me, perquè del primer número al darrer hi ha un salt qualitatiu remarcable, la qual cosa significa que aquesta progressió pot continuar i que si inicialment Quadern anava destinat a un grup molt determinat, el ventall actual és força més ampli. Fins on pot arribar? No ho sé, però penso que pot ser lluny, si els que hi col·laborem propiciem que aquest ventall es vagi obrint il·limitadament. Aquesta ha de ser la tasca de Quadern.

Josep Martínez: I segur que sents la necessitat de col·laborar-hi.

J.R.: Sí, perquè ho faig a gust i conscient del per què i per a què ho faig. Us diria que és una cosa d'ètica personal.

F.C.: Creieu que cooperar a Quadern és una actitud romàntica?

J.C.: (Hi ha un lleu silenci, malgrat tot en la seva resposta no hi apreciem cap deix de dubte) En certa manera sí. Hi ha una gran dosi de romanticisme.

R.C.: Sí, i a més a més crec que és positiu. Tots els grans moviments han estat romàntics. És, per dir-ho d'alguna manera, el motor.

J.M.: N'estic completament segur.

"...Tots els grans moviments han estat romàntics. És, per dir-ho d'alguna manera, el motor."

J.R.: Quadern no trenca cap motlle i el romanticisme jo crec que és la bandera que no hem d'abandonar. Obrim-nos tant com puguem al futur, però que aquesta bandera pervisqui. No és cap menyspreu ésser romàntic.

F.C.: En cap moment, en fer la pregunta, he tractat d'assimilar el romanticisme en quelcom pejoratiu.

J.R.: No, no, per descomptat. És una aventura, però hi ha gent que tenen el romanticisme en menyspreu.

R.C.: Bé, serà que ho interpreten com a "carrincló".

J.M.: Sense l'aspecte romàntic, estic segur que Quadern no es publicaria. Seria una revista més, professional com d'altres que hi ha, però no el que és avui.

F.C.: Com definirieu la gent que llegeix Quadern? Jo crec que s'ha de distingir entre la gent que està subscripta a Quadern i aquella altra que la llegeix.

R.C.: Crec que Quadern és més coneguda del que ens pensem i també és més llegida del que es pot imaginar. La revista arriba a molts indrets, i sempre hi ha gent que hi troba articles d'interès per a les seves inquietuds. Ara mateix penso amb les escoles, els mestres la llegeixen i fins i tot algun alumne. És clar que no ho tenim controlat, però es dona el cas, perquè m'he trobat que em diuen que coneixen Quadern i em parlen d'algún article que s'ha publicat. És, doncs, força evident.

J.C.: Hi ha, a tall d'exemple, un llibreter local que m'ho comenta; si es retarda la sortida de la revista la gent pregunta: I el Quadern? Que no ha sortit encara? Això demostra que la revista té audiència, i no són pocs els qui la demanen. Ara, la classe de públic que té, no la podria definir, és gent que l'aprecia.

J.M.: Potser més aviat conservadora.

F.C.: Crec que això és un error. No

us conec massa però en Jordi, en Ricard i jo mateix, no crec que en tinguem res de conservadors.

R.C.: Jo ho tinc clar que no.

J.R.: (Després d'una sonora rialla) No, no.

F.C.: I vosaltres dos (Joan i Josep), penso que tampoc ho sou si entenem per conservador a "l'immobilista", però sembla que sí que Quadern tingui més tirada cap a un determinat tipus de gent. He vist actes de Quadern i, a priori, ja sabia més o menys quina gent em trobaria. I això em sap greu, perquè trobo que és una revista de qualitat.

J.R.: Sap greu, sí, a mi també em sap el mateix greu. Per exemple, el que em costa de poder entendre és com en Joan Cuscó i jo podem col·laborar junts, perquè més d'una vegada hem discrepat i fort. La seva manera de ser i la meva no tenen res a veure ni de bon tros. Per

---

"...si Quadern té deu anys, és perquè té públic, sinó no hagués arribat aquí."

---

això, jo diria que és força plural la revista, on un es sentirà més identificat amb uns aspectes que amb d'altres, que arribaran més fàcilment a la resta. Tots hi fem un esforç compartit i anem obrint les portes a seccions que encabeixin a la màxima gent possible. Un exemple recent: Gràcies a Quadern he pogut conèixer un conte que ha escrit Ricard Calvo, el qual he trobat preciós i crec que a partir d'aquí ha de continuar escrivint, tant per ell com per a nosaltres, tots hi sortirem guanyant. I no ho he dit perquè ell estigui aquí. Senzillament és la veritat. Amb tot això vull dir que hi pot haver una gent que té quelcom a dir i les pàgines de Quadern poden ser una plataforma per donar a conèixer les seves inquietuds. Pensem una altra cosa, si Quadern té deu anys, és perquè té públic, sinó no hagués arribat aquí. Una o dues temptatives que s'han fet en els darrers anys han mort, segurament perquè no tenien equip ni tenien un públic. Quadern els té. Però si em permeteu us

he de dir que hi manquen coses d'avantguarda: arquitectura, urbanisme, literatura... Seria la manera de captar una altre públic, d'interessar-lo en la revista.

J.C.: Sempre he dit que Quadern resta obert i voldria que s'anés enriquint amb saba nova, amb universitaris que crec que tenen molt a dir. això és el que es pretén, però sembla que hagi certa reticència. Segurament que hi ha molts joves que deuen escriure, però no intenten acostar-se a trucar les portes de la revista. No entenc aquesta passivitat.

R.C.: I el tema de l'idioma? Jo alguna vegada he plantejat l'opció de, si no fer una revista bilingüe, si el considerar aquelles col.laboracions d'una certa qualitat escrits en castellà per gent de Sabadell. Penso que escrits literaris i poesia podrien tenir el seu espai dins de Quadern.

J.R.: Jo no m'ho he plantejat mai, però penso que és quelcom a tenir en compte.

R.C.: No com una revista bilingüe, enteneu-me, no expressament, però si ens arriba alguna persona amb un text en castellà, no veig per què no se li pot publicar.

(La conversa sobre aquest tema s'allarga, finalment i seguint la tònica general de Quadern, la porta roman oberta).

F.C.: Sr. Cuscó, durant aquests deu anys, ha cregut en algun moment que el seu esforç restava erm perquè la resposta del públic i àdhuc dels col.laboradors no responia a l'entusiasme que hi posàveu? Ha pensat: Tant de bo que no m'hagués embrancat en tot això?

J.C.: Jo sempre he estat un romàntic i pels romàntics i tots aquells que alimenten el romanticisme, aquestes decepcions són molt transitòries.

F.C.: Larra també era romàntic i vegi com va acabar...

“...Quan creus que la teva causa és bona, la lluita mai no pot defallir.”

J.C.: També s'ha de tenir molta entesa. Sempre he estat un home de

lluita i allò que m'he posat entre cella i cella, he intentat, per tots els mitjans al meu abast, aconseguir-ho, perquè hi creia, lícitament però també de manera obsessiva, i aleshores el camí que m'he fixat l'he de continuar i, com deia el poeta “es fa camí caminant”. Els moments de desencís són evidents que els he tingut, però sempre han estat esporàdics i els recordo com anècdotes. Quan creus que la teva causa és bona, la lluita mai no pot defallir.

J.R.: Pensem una cosa, malgrat ell, Quadern és Joan Cuscó. Jo tinc els meus dubtes que la revista continués sense ell. “L'estil és l'home”. Mentre ell porti el timó, Quadern anirà endavant.

F.C.: Aleshores, què té en Joan Cuscó perquè arrossegui tanta gent?

J.R.: És molt tossut. Puc dir-ho perquè fa molts anys que el conec.

J.C.: Heu de saber que Cuscó és un sinònim de corcò, -diu en bromaperò crec que hi ha quelcom més, puc definir-ho amb una paraula: fidelitat. Per altra banda s'ha creat un bon producte i avui dia la gent que hi col.labora se sent contenta i satisfeta de cooperar en aquesta obra.

J.R.: No puc parlar massa del tema literari, però sí de l'aspecte gràfic de la revista i crec que en Cuscó té olfacte per triar persones amb un cert rigor i que no es deixin manipular. Amb això vull dir que, per exemple, en Ricard i jo som, dins de Quadern, dues “espines”, el contrapunt que produeix l'intercanvi d'opinions i d'idees, i això enriqueix la qualitat. M'agradaria que això succeís també en l'àmbit literari, fóra necessari aquest tipus de “falca” perquè Quadern donés un pas qualitatiu.

“...Tot es pot millorar, sens dubte, però ha d'haver un sentit professional en totes les empreses que hom escometi.”

J.C.: Ja quan era industrial, només treballava amb una sola idea, la qualitat, perquè així el meu produc-

te seria competitiu. Jo havia de creure amb allò que portava i això em donà un rigor professional i també m'ensenyà a conèixer la gent amb aquesta mateixa rigidesa. El grup que ara hi ha entorn a Quadern, crec que té aquest rigor i penso que no m'equivoco. Els valors s'han fet cada vegada més tangibles, ja que han pogut donar a conèixer les seves inquietuds, i obrir més el ventall. Tot es pot millorar, sens dubte, però ha d'haver un sentit professional en totes les empreses que hom escometi.

J.M.: Aquestes paraules les rubrico totalment.

F.C.: Jo suposo que per mitjà de Quadern, molta gent ha pogut expressar allò que tenia tancat en si mateix.

J.R.: Sí, però entre altres coses jo trobo a faltar un tema que Quadern, des de les seves pàgines, mai no ha esmentat, i estic parlant de l'aspecte polític, però política amb rigor. No parlar de banderes, sinó del tema nacionalista, de casa nostra. Sí, hi trobo a mancar una ploma assenyada parlant d'això.

J.M.: És que és un tema delicat.

“...definició de la literatura nacional, de l'estètica, de la plàstica nacional, i per fi convertir-se en una revista d'opinió.”

R.C.: És un problema de coherència. Penso que no s'hauria de parlar del nacionalisme pel nacionalisme, aleshores fóra entrar en el terreny polític. Sí en canvi d'una definició de la literatura nacional, de l'estètica, de la plàstica nacional, i per fi convertir-se en una revista d'opinió.

J.R.: Penso que si un dia tinguéssim aquesta ploma, la revista guanyaria en quirats. N'estic convençut.

J.C.: Tots, des de cada òptica, podríem parlar d'allò que li sobra i li falta a Quadern. De totes maneres sóc conscient que a la revista li manquen articles d'opinió i àdhuc polèmics. Amb Joan Oliver n'havíem parlat mantas vegades “Aquí el que falta és polèmica, combat” deia.

Però sembla que avui dia la gent no vol exposar-se massa.

F.C.: Ara voldria encetar un altre tema. S'ha pensat alguna vegada que Quadern surti del clos de Sabadell?

J.R.: Jo crec que, perquè la revista pogués sortir de l'àmbit sabadellenc, s'haurien de fer uns articles que no parlessin únicament de la ciutat, i no perquè aquest tema estigui esgotat, ni molt menys, però, perquè no es pot escriure sobre aspectes d'interès general?

R.C.: Jo diria més encara. *Si estem parlant d'una revista de compromís, si estem parlant d'una revista de polèmica, aleshores hem de poder admetre, fins i tot, l'escàndol.* És una manera de sanejar-la i donar-li una altra dinàmica.

“...m'agradaria veure un article defenent la Bíblia i al costat un article sobre el fet pornogràfic, i en aquest moment tindriem la revista que fa falta.”

J.R.: Jo entenc que Quadern no publicarà mai un article sobre la pornografia, per citar un exemple, però el que si *m'agradaria veure és un article defenent la Bíblia i al costat un article sobre el fet pornogràfic*, i en aquest moment tindriem la revista que fa falta. I a més a més, per a no limitar-nos en un aspecte que pot semblar irreverent, per què no parlar de Marx, i els “hippies” i de l'art de la ultravanguardia o sobre Muriello? Aleshores tindriem la revista que desitgem.

F.C.: Ens hauríem de definir. Articles de compromís o anar fent?

J.M.: Jo crec que la revista hauria de contenir unes col.laboracions que tinguessin el mateix interès per a la gent de Sabadell, com a per a la de Castellar, Pamplona o Sevilla. És a dir, uns articles que, pel seu contingut, arribessin al major nombre de persones possible.

F.C.: Aleshores tornem a entrar en el tema de l'idioma, però crec entendre les teves paraules, o sia, un producte que no es limités a la “plaça

de la vila”, sinó que s'obria a la comarca i arreu.

J.R.: Cuscó, penso que, per exemple, a Quadern no es parla mai de teatre...

R.C.: I precisament ara s'estan fent força actes de qualitat en aquest camp.

J.R.: ...N'estic segur que si la revista gaudís d'un bon comentarista de teatre, guanyaria molt.

F.C.: I no seria ara el moment, en el desè aniversari, quan la revista podria donar un tomb? Ara, Quadern, ja està consolidat, crec que és l'hora de donar-li una major qualitat, que en té molta, sí, però cercant aquells aspectes que en la conversa hem vist que mancaven.

J.C.: Torno a dir que tot es pot millorar, és clar, i Quadern pot millo-

rar molt més.

R.C.: Ja se n'ha parlat abans, però penso que cal insistir-hi, hi ha gent que està estudiant, a la Universitat, que té accés a informació, que els seus treballs poden servir-li com a tesi, que podria emprar Quadern com a plataforma.

F.C.: El que crec és que es tracta de no perdre els lectors de Sabadell, i guanyar-ne de fora.

J.R.: És clar. Això és el que interessa, però s'han de trobar les plomes adients. En Cuscó sempre s'ha queixat que no hi ha massa gent que escriu.

J.C.: Ep! Amb rigor professional.

J.R.: Doncs sí, amb aquest rigor. Sembla que n'hi hagi molta però pel que es veu no n'hi ha tanta. S'ha de tenir en compte que el llenguatge es-

“...que hi hagi algú, en pla de ‘francitirador’, que comenci a endegar un vocabulari per a l’esport, perquè estem envaïts pels anglicismes. O sia, cercar uns nous mots en català.”

tà canviant i, per regla general, la gent que escriu a la revista és bàsicament gran, i es dona una bipolaritat entre l’abans i l’ara que Quadern hauria d’anar assumint per posar-se al dia. El llenguatge s’està emprant diferent i això és positiu.

R.C.: Mira, en el darrer butlletí d’Òmnium, els mallorquins deien

que el català s’està llatinitzant, que hi ha unes forces conservadores que estan frenant el català.

J.R.: I això no pot ser.

R.C.: Per exemple, s’hauria de pensar si des de Quadern és possible, abans que ho faci l’Institut d’Estudis Catalans i abans que el Centre de Normalització Lingüística digui la seva, que hi hagi algú, en pla de ‘francitirador’, que comenci a endegar un vocabulari per a l’esport, perquè estem envaïts pels anglicismes. O sia, cercar uns nous mots en català. Crec que des de Quadern podria fer-se.

I a partir d’aquí, anaren sorgint idees, compartides unes, contraposades altres, barrejant vivències amb projectes. Mentre, el foc s’anava

apagant, el café feia estona que era coll avall i l’Emili Hierro ja havia acabat els seus dibuixos.

“...la consolidació és un fet, i el futur comença amb esperança.”

Fou una conversa força profitosa, perquè en l’ànima de tots els presents, i intuïm que també en la de tots els lectors de Quadern, batejava un esperit de canvi, un canvi cap a uns objectius més universals i lògicament més rics. Quadern és una realitat, i els seus primers deu anys així ho demostren, la consolidació és un fet, i el futur comença amb esperança. ■

